

MEDYA METİNLERİNİ ANALİZ ETME

Medya Metinlerinin Amaçları

1. Olay yorumlama
2. Bilgi aktarma (Bilgilendirme)
3. İkna etme
4. Kültür aktarma
5. Eğlendirme

1. Olay Yorumlama

Bir durum ya da olay hakkında gördüklerine, duyduklarına ve okuduklarına dayanarak yorumlar yapmak, kendine göre çıkarımlarda bulunmaktır.

2. Bilgi Aktarma (Bilgilendirme)

- ▶ Bir olay ya da konu ile ilgili bilgiler verme, haberdar etme amacı taşır.
- ▶ Haberler, belgeseller, hava durumu, bilgi aktarma amacı taşıyan medya metinleridir.
- ▶ Gündemde olanlar, dünyada ve çevremizde olup bitenler anlatılır.
- ▶ Kurguya değil, gerçeğe dayanır.
- ▶ Bilgiler doğru ve tutarlıdır. Başka kaynaklardan doğrulanabilir.

3. İkna Etme

İkna, bir konuda birinin inanmasını sağlama, inandırma anlamına gelir.

- ▶ Okurun güvenini sağlayacak söylemler, ikna edici gerekçeler ve görüşler sıralanır, örnekler verilir. Sayısal veriler sunulabilir.
- ▶ Dili etkin bir şekilde kullanan reklamlar, ikna edici metinlerin en iyi örneklerindedir.
- ▶ Hedef kitleyi istenen düşünceye ikna etme, bir fikri aşılama, yeni değerler ya da alışkanlıklar kazandırma hedeflenir.
- ▶ Tarafli ve yönlendiricidir.

4. Kültür Aktarma

- ▶ Kültür, bir topluluğun tarih boyunca oluşturduğu düşünce ve yaşantılarını ifade eder.
- ▶ Bazı medya metinleri toplumda var olan kültürel değerleri ve kültür öğelerini gelecek kuşaklara aktarmayı amaçlar.
- ▶ Medyanın işlevlerinden birinin de kültürlerarası etkileşim olduğunu da unutmamak gerekir. Kültürlerarası iletişim, farklı kültürel geçmişlerden oluşan grupların ya da farklı kültürlerden bireylerin arasındaki etkileşimdir.

5. Eğlendirme

- ▶ Bazı medya metinleri bizi eğlendirmek için oluşturuluyor.
- ▶ Filmler, diziler ve yarışma programlarının amacı ilgimizi çekmek ve bizi eğlendirmektir.
- ▶ Artık bilgisayar, akıllı telefonlar ve internet hayatımızda önemli bir yer tutuyor. Bu durumun eğlence anlayışımız üzerinde de önemli etkileri oldu.

Avustralya'da yaşayan Rebecca isimli bir kadın, dünyada sadece 80 kişide görülen "süper otobiyografik hafıza"ya sahip. Rebecca, bugüne kadar yaşadığı en önemsiz olayları bile gayet net hatırlayabiliyor. Çocukken okuduğu kitapların hemen hepsini cümlesi cümlesine ezbere anlatabiliyor. Çoğu insanın gıpta edebileceği bu yetenek, sonradan olumsuz bir duruma dönüşebiliyor. Yeni şeyler öğrenme konusunda zaman zaman güçlükler çeken Rebecca, hatıralarıyla baş etmekte zorlanıyor. Bu özel durum, yeni öğrenmelere yer açan unutmamanın ne kadar güzel olduğunu gösteriyor.

Bu medya metninin yazılış amacı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Olay yorumlama – Bilgi aktarma
- B) Bilgi aktarma – İkna etme
- C) Kültür aktarma – Olay yorumlama
- D) İkna etme – Kültür aktarma

2020 LGS cevap A

Aşağıdaki medya metinlerinden hangisinin yazılış amacı yay amaç içinde yanlış verilmiştir?

- A) Dünyadaki böcek türlerinin sayısı her geçen yıl azalıyor. Bu azalmaya zirai endüstri, doğal ortamların yok edilmesi, böcek ilacı kullanımı ve iklim değişikliği neden olmaktadır. Araştırmacılar önümüzdeki 30-40 yıl içinde gıda üretme yöntemleri değiştirilmezse böceklerin yok olacağını vurguluyor. (Olay yorumlama)
- B) Kahve, Anadolu'nun dillere destan konukseverliğinin en önemli göstergelerinden biridir. Anadolu'da sizi acı bir kahve içmeye çağıran kişiye "Neden acı kahve?" diyemezsiniz. Bu acılıkta, yıllar yılı sürececek bir tatlılık, yakın bir dostluk vardır. Bu yüzden "Bir fincan kahvenin kırk yıl hatırı vardır." sözü Anadolu'nun her yerinde, her zaman söylenir durur. (Kültür aktarma)
- C) Buğday unu tüketimi ile obezite arasında doğrudan bağlantı kurulamıyor. Dünya Sağlık Örgütü'nün açıklamalarına göre Fransa'da kişi başına düşen buğday tüketimi Amerika'dakinden %50 fazla olmasına rağmen obezite oranı Amerika'dan çok daha düşük. İtalya'da ise Amerika'dakinin iki katı buğday tüketilmesine rağmen obezite oranı Amerika'dakinin dörtte biri oranında. (İkna etme)
- D) Avrupa Nükleer Araştırma Merkezi (CERN) dünyanın en büyük fizik laboratuvarıdır. On iki Avrupa ülkesi tarafından 1954'te kurulmuştur. CERN'e üye ülkeler kendi olanakları ile gerçekleştirecekleri yüksek maliyetli araştırmaları burada yapmaktadır. 2015'ten beri CERN'e üye olan Türkiye de oradaki çalışmalara katılabilmektedir. (Bilgilendirme)

2019 Mayıs LGS örnek soruları cevap A

Üniversitelerde yenilikçiliğin ve girişimciliğin tetiklenmesi amacıyla TÜBİTAK tarafından "Girişimci ve Yenilikçi Üniversite Endeksi" sıralaması hazırlanıyor. İlk kez 2012'de yapılmaya başlanan bu endekste öğretim üyesi sayısı 50 ve üzerinde olan üniversiteler değerlendirmeye alınıyor. Hazırlanan liste, eğitim kalitesini veya en iyi üniversiteyi belirlemekten çok üniversitelerdeki girişimcilik ve yenilikçilik performanslarını gösteriyor. Bu nedenle hazırlanan endeksin bilimsel ve teknolojik araştırma etkinliği, ekonomik katkı ve ticarileşme, iş birliği gibi farklı boyutları var.

Cevap B

Bu metnin yazılış amacı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Kültür aktarma B) Bilgilendirme C) Olay yorumlama D) İkna etme

Aşıklık geleneği, Türk kültüründe önemli bir yer tutmaktadır. Âşık, bulunduğu toplumun sözcüsüdür. Âşıklık geleneği, yüzyılların deneyimlerinden süzülerek biçimlenmiş, belirli kuralları olan, şiirin kalıcı ve etkileyici özelliğinden yararlanarak kuşaktan kuşağa aktarılan bir değerler bütünüdür. Âşık edebiyatı sözlü gelenekte yaşatılan bütün ürünlerle beslenir. Âşık şiirinin özünde bağlı bulunduğu kültüre ait örnek değerler ve ahlak anlayışı yatar. Din, gelenek ve güncel yaşam, âşık edebiyatını besleyen diğer kaynaklardır. (Kültür aktarma)

Eviniz metroya, otobüs duraklarına yakın mı olsun? Yoksa doğayla iç içe, temiz hava alabileceğiniz, sıkılınca ailenizle yürüyüşe çıkabileceğiniz yeşil bir alanda mı olsun? Ya da şehrin merkezine yakın, markete, alış-veriş merkezlerine yürüme mesafesinde mi oldun? Seçmek zorunda değildiniz. Bunların hepsini ayna anda gerçekleştirebilirsiniz. Bizim konutlarımız size istediğiniz yaşamı sunar. Ayrıca tanıtıma özel %10 indirim fırsatıyla. (İkna etme)

NASA, adını Mars gezegenine göndermek isteyenlere tarihi bir fırsat sunuyor. Gelecek yıl Mars'a gönderilecek In Sight (In Sayt) uzay aracı beraberinde binlerce kişinin ismini de taşıyacak. Siz de isminizi Mars'a göndermek istiyorsanız NASA'ya talebinizi iletmeniz yeterli. 2015 yılında uzay ajansı NASA, In Sight uzay aracıyla dünyanın her yerinden insanların isimlerini Mars'a göndermek için çağrı yapmıştı. NASA'ya, o tarihten bu yana 827 bin kişi başvurdu. NASA, Mars'a adını göndermek isteyenlerin listesi için ikinci bir çip hazırladığını duyurdu. In Sight uzay aracı görevinin başındaki Bruce Banerdt (Burus Benırd), Mars'ın uzayseverleri heyecanlandırmaya devam ettiğini ve bu fırsatın insanların Kızıl Gezegen'i araştırarak uzay aracının bir parçası olmalarına olanak sağladığını söyledi. NASA, In Sight aracının Mayıs 2018'de yolculuğuna başlaması ve Kasım 2018'de Kızıl Gezegen'e varması bekleniyor.

Adını göndermek isteyenler NASA sitesi üzerinden 1 Kasım 2017 tarihine kadar başvurabilir.

Bilgilendirme

Komisyon